

Zoönosenstructuur: organisatie en verantwoordelijkheden

Het wettelijke kader voor de infectieziektebestrijding ter bescherming van de volksgezondheid, is vastgelegd in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Hiervoor is de minister van VWS beleidsverantwoordelijk. Maatregelen ten aanzien van besmettelijke dierziekten zijn mogelijk op grond van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren (Gwwd). Hiervoor is de minister van LNV beleidsverantwoordelijk. Dit is uitgewerkt in een structuur voor het bestrijden van humane infectieziekten bij het ministerie van VWS. Het ministerie van LNV heeft een eigen structuur voor het bestrijden van besmettelijke dierziekten. Beide structuren zijn robuust, opschaalbaar bij een crisis en dragen bij aan een effectieve bestrijding van infectieziekten zowel bij mens als bij dieren.

Naar aanleiding van de evaluatie van de Q-koortsuitbraak is besloten de advisering rondom zoönosen parallel te trekken aan de reeds bestaande humane structuur voor de bestrijding van infectieziekten.

Binnen deze zogenaamde zoönosenstructuur vindt samenwerking en communicatie plaats tussen de [verschillende humane en veterinaire organisaties](#). Signalen kunnen vanuit verschillende [bronnen](#) afkomstig zijn (ratten kunnen zowel gezelschapsdier als wild zijn). In het maandelijks Signaleringsoverleg zoönosen (SO-Z) beoordelen deskundigen uit zowel de humane als de veterinaire sector onder voorzitterschap van het RIVM op gestructureerde wijze regionale, landelijke en internationale signalen van mogelijk zoönotische aard afkomstig uit verschillende sectoren en dierreservoirs. In het SO-Z wordt beoordeeld of er naar aanleiding van de signalen vervolgacties noodzakelijk zijn. Soms zijn de signalen urgent waardoor er eerder ad hoc een overleg wordt georganiseerd en wordt opgeschaald. Vervolgacties in de beoordeling vinden afhankelijk van de ernst van het signaal plaats in: Responsteam zoönosen (RT-Z), Deskundigenberaad zoönosen (DB-Z) of, in geval van een crisis, het Outbreak managementteam zoönosen (OMT-Z).

Dat betekent dat bij een uitbraak van een zoönose - zoals nu het aannemelijk geval is bij de overdracht van COVID-19 van nerts naar mens - de twee bestaande structuren samenkomen waarbij sprake is van een OMT-Z en een Bestuurlijk afstemmingsoverleg-Zoönosen (BAO-Z). In geval van door het OMT-Z geadviseerde maatregelen, beoordeelt het BAO-Z deze op bestuurlijke haalbaarheid en wenselijkheid. Deze publiek bestuurlijke partners stellen een advies op aan de bewindslieden van [VWS](#) en [LNV](#).

Na opschaling van beide departementen vanwege de uitbraak van een zoönose heeft de directeur-generaal Volksgezondheid (DGV) van het ministerie van VWS de lead. Het uitgangspunt bij opschaling van beide ministeries vanwege de uitbraak van een zoönose is samenwerken in een gezamenlijke crisisorganisatie. De gezamenlijke crisisorganisatie omvat alle benodigde voorzieningen en faciliteiten en bestaat uit betrokken medewerkers van VWS en LNV.

De DGV stelt, in overleg met de directeur-generaal Agro van het ministerie van LNV, het Gezamenlijk Beleidsteam (GBT) in. De DGV is voorzitter van de gezamenlijke crisisorganisatie. Het GBT vraagt het OMT-Z om advies. In het OMT-Z zitten naast de reguliere OMT-deelnemers ook hun veterinaire partners.

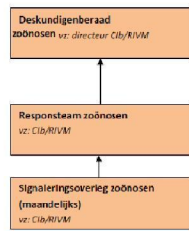
De DGV roept in samenspraak met de DG Agro het BAO-Z in. In het BAO-Z zitten naast de reguliere deelnemers ook hun veterinaire partners. De sectorpartijen nemen alleen het eerste deel van het BAO-Z deel en zijn niet bij de besluitvorming.

De taak van het BAO-Z is om bij een (mogelijke) uitbraak of crisis de door het OMT-Z geadviseerde maatregelen te beoordelen op politiek-bestuurlijke haalbaarheid en wenselijkheid. Het BAO-Z maakt een BAO-Z advies en legt dit voor aan de minister van VWS en van LNV. Beide bewindspersonen, besluiten op basis van het BAO-Z advies.

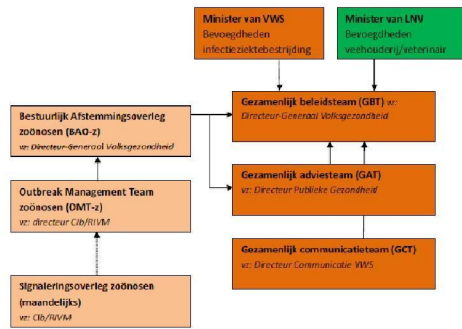
In de zoönosencrisisstructuur nemen de bewindspersonen van VWS en LNV dus gezamenlijk de besluiten vanuit de eigen verantwoordelijkheid, waarbij het volksgezondheidsbelang leidend is. Deze besluiten kunnen betreffen zowel maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid als de diergezondheid.

SIGNALERING, RESPONS EN CRISISBESLUITVORMING ZOËNOSEN

Reguliere signalering en respons zoënozen

Crisisbesluitvormingsstructuur zoënozen

6

